

የሰ/መ/ቁ. 22603
ሐምሌ 26 ቀን 1999 ዓ.ም.

ዳኞች፡- መንበረፀሐይ ታደሰ
አሠግድ ጋሻው
መስፍን ዕቁበዮናስ
ሒሩት መለሠ
ታፈሰ ይርጋ

አመልካች፡- የድሬዳዋ ጊዜ/አስ/ ቀበሌ 20 ጽ/ቤት

ተጠሪ፡- ወ/ሮ ሸሪፍ አሊ

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሠጥቷል።

ፍ ር ድ

በዚህ ጉዳይ የቀረበው የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነትን የሚመለከት ነው።

ተጠሪ ለፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ባቀረቡት ክስ በድሬዳዋ በከፍተኛ 04 ቀበሌ 20 ክልል በካርታ ቁጥር 1732 የተመዘገበ ቦታ ላይ የሠፈረውን ቁጥር 034 የሆነ መኖሪያ ቤት አመልካች ለሥር 2ኛ ተከሣሽ በማከራየቱ ለከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን መምሪያ አመልክተው ሚያዝያ 9 ቀን 1984 ዓ.ም. ቤቱን እንዲረከቡ ስለወሰነላቸው አመልካች ቤቱን የተከራዩትን ግለሰብ /የሥር 2ኛ ተከሣሽ/ አስለቅቆ እንዲያስረክባቸው ተከራዩም ቤቱን ለቀው እንዲወጡ ጠይቀዋል።

አመልካች ለቀረበበት ክስ በሰጠው መልስ፤ የባለቤትነት መብትን ያሳያሉ በማለት ያቀረቧቸው ማስረጃዎች እርስ በርሳቸው የተሣከሩ ናቸው፤ ከቤቱም ጋር ግንኙነት የላቸውም ስለዚህ የመክሰስ መብት የላቸውም ቤቱ በአ/ቁ 47/67 መሠረት የተወረሰ በመሆኑ ጉዳዩን የማየት ሥልጣን ያለው ፕራይቪታይዜሽን ኤጀንሲ ነው በማለት ተከራክሯል።

ፍ/ቤቱም የግራ ቀኙን ክርክር መርምሮ በሰጠው ውሳኔ ቤቱ ያላግባብ የተወረሰ መሆኑ ተረጋግጦ ካልተመለሰልኝ የቤቱ ባለቤት በመሆኔ ተከሣሾች

ቤቱን ይልቀቁ የሚል በመሆኑ ጉዳዩን አይቶ ለመወሰን ፍ/ቤቱ ስልጣን አለው፤ ቤቱ በከተማ ልማትና ቤት ኮንስትራክሽን መምሪያ እንዲመለስላቸው ስለተወሰነ ተጠሪ የቤቱ ባለቤት በመሆናቸው አመልካች የሥር 2ኛ ተከሣሽን አስለቅቆ ቤቱን እንዲያስረክባቸው 2ኛ ተከሣሽም ቤቱን ለቀው እንዲወጡ በማለት ወስኗል።

በዚህ ውሳኔ ላይ ይግባኝ የቀረበለት የፌ/ከ/ፍ/ቤት የአመልካችን አቤቱታ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 337 መሠረት ሠርዞታል።

የአሁን የሠበር አቤቱታ የቀረበውም በዚህ ውሳኔ ላይ ነው። የአመልካች ቅሬታም፤ ተጠሪ በሥር ፍ/ቤት በአቤቱታቸው ላይ የጠየቁት የቤት ቁጥር ካርታ 1732 ሲሆን በማስረጃ ዝርዝራቸው ያያያዙት ካርታ ቁጥር 4732 ነው፤ ግብር ለቤቱ ከፍያለሁ በማለት ያቀረቡት ደረሰኝ ለቤት ቁጥር 034 ሳይሆን ለቤት ቁጥር 185 ነው፤ የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን መምሪያ ይመለስላቸው በማለት የጻፉላቸው ደብዳቤ ላይ የተገለፀው የካርታ ቁጥር 2502 ነው? ይህ የቤት ካርታ ከጉዳዩ ጋር ምንም ግንኙነት ስለሌለው ተጠሪ ክርክር በተነሣበት ቤት ላይ መብት የላቸውም፤ ቤቱ የተወረሰ ነው፤ ጉዳዩን አከራክሮ ለመወሰን ፍ/ቤቱ ሥልጣን የለውም፤ የሚል ነው።

ይህ ችሎትም በአመልካች የተነሱት የቅሬታ ነጥቦች በሰበር ችሎት ሊመረመሩ የሚገባቸው በመሆኑ አቤቱታው ለሰበር እንዲቀርብ ተደርጎ ችሎቱ የግራ ቀኙን የቃል ክርክር መጋቢት 13 ቀን 1998 ዓ.ም. በዋለው ችሎት አድምጧል። መዝገቡንም እንደሚከተለው መርምሯል።

ከመዝገቡ እንደተረዳነው ተጠሪ የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን መምሪያ ለክርክር ምክንያት የሆነውን ቤት በሚያዝያ 9 ቀን 1984 ዓ.ም. የመለሰላቸው በመሆኑ አመልካቹ ያከራያቸውን ግለሰብ አስወጥቶ ቤቱን እንዲያስረክባቸው ጠይቀዋል። አመልካች ዋነኛ ክርክሩ በዚህ ቤት ላይ ተጠሪ መብት ወይም ጥቅም ያላቸው መሆኑን ስላረጋገጡ ክስ ሊያቀርቡ አይገባም የሚል ነው። ለዚህ ለክርክሩ ምክንያት ያደረገው የቤቱ ባለቤት መሆናቸው ለማረጋገጥ ያቀረቧቸው ማስረጃዎች እርስ በእርሳቸው የተሣከሩ ናቸው

በማለት ነው። በተለይ በሰበር አቤቱታው ላይ ተጠሪዎ በሥር ፍ/ቤት ባቀረቡት የክስ አቤቱታ ላይ የገለጹት፣ ከማስረጃ ዝርዝሩ ጋር ያቀረቡት እና የሥራና ከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን መምሪያ የተጠቀሰው የካርታ ቁጥሮች የተለያዩ ናቸው፣ ለቤቱ ግብር መክፈላቸውን ለማስረጃት ያቀረቡት ደረሰኝ ለቤት ቁጥር 034 ሣይሆን ለ185 መሆኑን የሚያመለክት ነው በማለት ተከራክሯል። በቃል ክርክር ወቅት ተጠሪ እነዚህ ልዩነቶች መኖራቸውን ሳይክዱ የካርታ ቁጥሩ በታይፕ ስህተት መሆኑን በግብር ደረሰኝ ላይ ደግሞ 185 ተብሎ የተጠቀሰው የቦታው ስፋት በካ.ሜ ሲሆን በስህተት ለአንድ ጊዜ በቤት ቁጥሩ ቦታ ላይ በመጻፍ መሆኑን ገልፀዋል። ይህ ችሎትም ተጠሪ አንድን ነገር ለማረጋገጥ ያቀረቧቸው ሠነዶች የተለያዩ መሆናቸውን ተገንዝቧል።

አንድ ፍርድ ቤት ከሣሽና ተከሣሽ በሚያቀርቡት ክርክር የሚያለያዩባቸው ሕግ ወይም ፍሬ ነገር ካለ ጭብጡን ከመሠረተ በኋላ መጀመሪያ ከቀረቡት በቀር ሌላ ተጨማሪ ማስረጃ ወይም ሙግት አቅርቦ መመርመር የማያስፈልገው ከሆነና በቀረበለት ማስረጃ ብቻ ውሳኔ ቢሠጥ ትክክለኛውን ፍትህ የማያንድል ከሆነ በዚሁ ማስረጃ ውሳኔ ሊሠጥ የሚችል መሆኑ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 255 ሥር ተቀምጧል። ነገር ግን የቀረቡት ማስረጃዎች በቂ ባልሆኑበት ጊዜና እነዚህን ማስረጃዎች ብቻ መሠረት አድርጎ መወሰኑ ፍትህን የሚያዛባ ከሆነ ለክርክሩ ትክክለኛ ውሳኔ ለመስጠት ይቻለው ዘንድ ተጨማሪ ማስረጃ ወይም ምስክር እንዲቀርብ ሊያዝ እንደሚገባ የፍ/ሕ/ቁ 257 ያመለክታል።

ወደተያዘው ጉዳይ ስናመራ ከፍ ሲል እንደተገለፀው ተጠሪ የቤቱ ባለቤት ለመሆናቸው ባቀረቧቸው ማስረጃዎች ልዩነት መኖሩን ሳይክዱ የራሳቸውን መክራክሪያ አቅርበዋል። ማስረጃዎቹ ላይ የሚታየው ልዩነትም ተጠሪ በቤቱ ላይ አለኝ የሚሉትን የባለቤትነት መብት አጠራጣሪ ያደርገዋል። በመሆኑም ልዩነት የሚታይባቸውን ማስረጃዎች ብቻ መሠረት አድርጎ ውሳኔ መስጠቱ ፍትህን ሊያንድል እንደሚችል መገንዘብ ይቻላል። የሥር ፍ/ቤትም

ተጨማሪ ማስረጃ በማቅረብ ጥርጣሬ ያለበትን ጉዳይ አጥርቶ ሊወስን ሲገባ አልፎ በቀረቡት ማስረጃዎች ብቻ ውሳኔ መስጠቱ ተገቢ ሆኖ አላገኘውም።

ው ሣ ኔ

1. የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ 2438 በነሐሴ 24 ቀን 1997 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ እና የፌ/ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 01890 በታህሣሥ 18 ቀን 1998 ዓ.ም. የሰጠው ትዕዛዝ ተሽሯል።
2. የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ለተጠሪ የተመለሰው ትክክለኛው ቤት የቱ እንደሆነ ቤቱን መለሠ የተባለውን የከተማ ልማትና የኮንስትራክሽን መምሪያ ወይም በአሁኑ ወቅት የዚህን አካል መብትና ግዴታ የወሰደውን ተገቢውን አካል በመጠየቅና ጉዳዩን በማስረጃ በማጣራት የመሠለውን እንዲወስን ጉዳዩ ተመልሷል።
3. መዝገቡ ተዘግቷል። ለመ/ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ነ/ዓ